

Peníze od vlády na zvýšení platů v sociálních službách nedoputovaly. Hrozí omezování aktivit, říká šéf asociace Horecký

Pavel Cechl

9:14

eBook Sdílet 23

Včera 17. 6., 11:58

Sociálním službám zaměřeným na děti se zdravotním postižením, lidi bez domova, ale třeba i seniory docházejí peníze. Tři čtvrtiny dostaly na provoz méně peněz než loni, a některé z nich tak zvažují omezení. Novinkám to řekl prezident Asociace poskytovatelů sociálních služeb Jiří Horecký. Postěžoval si také, že vláda sice zvýšila platové tarify pro pracovníky v této oblasti, ale peníze na to od ní nedoputovaly. Problémy s nedostatečnými penězi na zvýšení platů jsou podle něj i ve zdravotnictví či v kultuře.

Prezident Asociace poskytovatelů sociálních služeb ČR a Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR Jiří Horecký

Poskytovatelům sociálních služeb, například provozovatelům domů pro seniory nebo pro osoby se zdravotním postižením, podle vašeho průzkumu docházejí peníze. Proč?

Chybí jim zhruba jedna a půl až dvě miliardy korun. To je částka, kterou jsme spočítali my i Asociace krajů. Vzniklo to mimo jiné tím, že vláda rozhodla o navýšení platových tarifů od 1. dubna. Ale toto rozhodnutí nebylo doprovázeno odpovídajícím zvýšením státních dotací. Druhým důvodem je to, že nám náklady výrazně vzrostly, například i proto, že vznikají nové služby financované například z evropských zdrojů.

Kapacity se tak částečně zvyšují, ale objem dotací z veřejných zdrojů na to nereaguje. To znamená méně peněz pro stávající poskytovatele sociálních služeb a nakonec i málo peněz pro ty nové. Přes sedmdesát procent poskytovatelů hlásí, že dostali méně než loni.

Přes půl milionu státních a veřejných zaměstnanců dostane přidáno, rozhodla vláda

Ekonomika

Chápu správně, že příčinou je mimo jiné to, že vláda sice zvýšila tarifní platy, ale peníze na to už od ní nedoputovaly?

Nedoputovaly. Já jsem na jednání, kde se rozhodovalo o zvýšení tarifů, upozorňoval, že je potřeba navýšit i dotace na sociální služby. Ty se sice navýšily, ale meziročně jen o nějakých 600 až 700 milionů korun, což je velmi malá částka. Taková, která možná pokryje navýšení kapacit a nových služeb vzniklých v roce 2025, respektive vznikajících v roce 2026. Ale to zvýšení platů představuje náklady ve výši asi 2,5 až 2,8 miliardy korun.

Rozhodněte se při koupi bytu chytrě díky Sreality Premium a funkci sledování historie cen

Jak se to řeší u zaměstnanců? Znamená to, že se jim v platech zvedla tarifní složka, ale snížily se jim odměny?

Tarifní složka se zvýšit musela a osobní příplatky snížit nelze, protože nedostatek peněz není důvod ke snížení osobního příplatku. Ale samozřejmě se to projeví na mimořádných odměnách.

V sociálních službách, a nejen tam, je trendem, že když zbydou peníze a hospodaření se vyvíjí dobře, dostanou zaměstnanci v posledním čtvrtletí vyšší odměnu. Letos tomu tak nebude, protože se musí pokrýt základní platové tarify. Ve finále se tak řadě zaměstnanců sice navýší platové tarify o 5 %, ale sníží se zase mimořádné odměny na konci roku, takže ono navýšení může být nižší, až nulové.

Vy jste také v čele Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů, takže určitě máte přehled, zda peníze dostali ostatní veřejní zaměstnanci, kterým se zvýšily tarify.

Ve školství pro pedagogy víceméně peníze přišly. Nebo aspoň nemáme zpětnou vazbu, že by tomu tak nebylo. U nepedagogických zaměstnanců, kteří jsou financováni školami, respektive z rozpočtů krajů a obcí, mělo být navýšení devítiprocentní. Obce a kraje na to dostaly zvýšené příjmy v rámci rozpočtového určení daní. I tak ale obce avizovaly, že to budou muset dofinancovat nad jejich rámeček.

Tam, kde peníze chybí a kde se nedofinancovalo, je kultura. Snížily se dotace pro divadla a orchestry, pro takzvanou nezřizovanou kulturu, tedy různé literární a hudební festivaly nebo soukromá divadla. To jsme řešili, ale i tak došlo k meziročnímu snížení o 19 až 27 procent. Letos už tam žádné další peníze nepůjdou,

o příštím roce se budeme bavit v pátek na jednání kulturní tripartity. I kultura je tedy jedna z oblastí, kde peníze také chybí.

Ve zdravotnictví úhrady u ambulantního sektoru úplně nepokryly avizované pětiprocentní navýšení u nelékařských profesí. Lékařům tarify vzrostly o jen dvě procenta, ale tam na letošní rok objem financí stačí.

Jednali jste s vládou o tom, proč dorazilo méně peněz, než mělo?

V oblasti kultury jsem o tom jednal jak s panem ministrem Klempířem, tak s paní ministryní financí Schillerovou. Je tam jednoznačně tlak na to, aby se některé kapitoly rozpočtu snižovaly. Dokonce jsme udělali šetření, co to znamená v praxi: že skutečně dochází třeba k omezování sezón u nezávislých divadel nebo k omezení některých aktivit. Máme na to desetistránkový materiál, který si vyžádal i pan ministr, abychom mu ho zpracovali. A zaslali jsme mu ho. Nicméně v letošním roce už tam žádné další navýšení vláda nechce.

Knihovnám se dotace snížily o nějakých 15 až 17 procent. Jediné zdůvodnění je tlak na snižování kapitol některých resortů v rámci letošního rozpočtu. Chceme ale, aby se to příští rok vrátilo minimálně na úroveň roku 2025.

Vraťme se k sociálním službám. Jak nedostatek financí řeší?

Čekají, jestli ministerstvo práce ještě pošle nějaké dodatečné peníze, které by se rychle během léta zpracovaly a rozdělily. Ale už také řeší případné dopady nižšího financování. Jde jednak o cestu úspor a snižování úvazků. Ne, že by už přímo rušily stávající pozice. Ale nebudou obsazovat volná místa, protože na to nebudou mít peníze. U některých, to jsou však ojedinělé případy, dochází i ke snižování kapacit.

To všechno jsou ale věci, které se týkají až podzimních měsíců. Teď ještě čekáme, jestli vláda dopošle nějaké peníze. Příští týden bude v této věci schůzka Asociace krajů s panem premiérem, ministryní financí a ministrem práce.

Liší se to v jednotlivých regionech?

Úplně nejhůř je na tom Ústecký kraj. Dlouhodobě je tam rozdíl mezi požadavkem a tím, co kraj dostane, přes dvě miliardy korun. Následuje Středočeský kraj. Ale ve většině krajů jsou zařízení, která dostala méně peněz než loni, a přitom mají vyšší náklady.

Jsou na tom některá zařízení a služby hůř? Třeba pro seniory nebo lidi se zdravotním handicapem?

Trochu hůř jsou na tom zařízení, která jsou většinou závislá na dotaci. Tam, kde mají ještě úhrady ze zdravotních pojišťoven, úhrady klientů či příspěvek na péči, například u zařízení pro seniory, se tyto úhrady částečně zvyšovaly, a je to zohledněno i v dotaci.

Ale pak máme služby sociální prevence, například poradenství, služby pro lidi bez domova, lidi ohrožené závislostmi nebo děti se zdravotním postižením, které žádné další zdroje nemají a dotace u nich tvoří třeba až devadesát procent jejich příjmů. U terénních služeb dotace pokrývá zhruba sedmdesát procent nákladů. Tyto služby jsou ohroženy nejvíce.

Jak se to může dotknout lidí, o které ta zařízení nebo služby pečují?

Konkrétně u terénních služeb máme zprávu, že například ve Středočeském kraji budou možná omezovat služby osobní asistence nebo některé pečovatelské služby a snižovat počty úvazků. Tím se sníží dostupnost péče. Senioři nebo lidé se zdravotním postižením budou déle čekat na pečovatelky nebo asistentky.

U pobytových služeb se kapacita snížit nemůže, ale péče se rozloží mezi stávající zaměstnance. Omezí se to, co se omezit dá. Například volnočasové nebo aktivizační činnosti. Takže někde se sníží dostupnost, někde dopadne větší zátěž na stávající zaměstnance a někde dojde k omezení některých aktivit.

U sociálních služeb je asi vaším partnerem ministr práce a sociálních věcí Aleš Juchelka (ANO). Jak vypadá jednání s ním?

Slíbil, že pokud se ušetří něco na superdávce, půjde to do sociálních služeb. My ale úplně nevidíme, že by se tam ušetřila miliarda a půl. Samozřejmě vnímáme, že veřejné rozpočty jsou napjaté. Mluvíme o nějaké minimální částce, bez které dojde k omezením, škrtům a snižování počtu zaměstnanců a podobně.

Do kdy nejpozději by se situace měla z hlediska sociálních služeb vyřešit?

Rozhodnutí, že stát pošle do sociálních služeb požadované peníze, musí padnout do konce června. Musí se to zpracovat během léta, protože krajská zastupitelstva v létě nezasedají, a musí si to připravit hned na zářijové zasedání. Hlavně ale jde o to, že jakmile se ta informace oznámí, dá se přesně spočítat, kolik který kraj dostane, a kraje mohou předběžně sdělit jednotlivým zařízením a poskytovatelům, jaký objem

financí ještě obdrží. Konec června, nejpozději začátek července, je tedy poslední termín, kdy by rozhodnutí mělo padnout.

Pokud se to nepodaří, mají na to kraje nebo obce ve svém rozpočtu nějaké prostředky?

Vyčleněné je nemají. Museli by sáhnout buď do rozpočtových rezerv, které ale nejsou tak velké. Takže by to museli řešit rozpočtovým opatřením a změnou rozpočtu. Tam se samozřejmě bude vyčkávat a bude se postupovat individuálně, aby se v takovém krizovém scénáři peníze dostaly k těm, kteří jsou na tom hůře než ostatní.

Obavy samospráv se potvrzují. Na platy kuchařek a školníků doplatí miliony korun

Domáci

Jiří Horecký

- Vystudoval Trent Nottingham University, Českou zemědělskou univerzitu, Vysokou školu finanční a správní a Newton University v Praze
- Byl ředitelem Farní charity v Táboře a G-centra Tábor.
- Od roku 2007 je prezidentem Asociace poskytovatelů sociálních služeb a od roku 2013 prezidentem Unie zaměstnavatelských svazů ČR.
- Od roku 2024 vede i Konfederaci podnikatelských a zaměstnavatelských sva